

AZALAN RESMİ İŞSİZLİK VE ARTAN YOKSULLUK ORANLARI

Mart ayı işsizlik rakamları açıklandı. İşsiz sayısı artarken işsizlik oranı azaldı. TÜİK tarafından açıklanan verilere göre mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı 0,1 puan azalarak yüzde 13.1 seviyesinde gerçekleşti. İşsiz sayısı 59 bin kişi artarak 4 milyon 236 bin kişi oldu. İstihdam oranı yüzde 44.3 oldu. Genç nüfustaki işsizlik oranı yüzde 25, eksik istihdam, potansiyel iş gücü ve işsizlerden oluşan mevsim etkilerinden arındırılmış atıl iş gücü (Geniş tanımlı işsizlik) oranı ise yüzde 25.8 olarak gerçekleşti. İşsizlik rakamları açıklandıktan sonra yazılı ve görsel medyada bu konuda yoğun eleştiriler yapıldı. İstihdam bir ayda nasıl 757 bin kişi artmıştı. Pandeminin yoğun dalgalarla seyrettiği ortamda son bir yılda 1.7 milyon kişi nasıl iş bulmuştu diye sorgulamalar yapıldı. Metropol araştırma şirketinin açıkladığı verilere göre yüzde 23.4 ü işsizlik/istihdam yüzde 38.1 i ekonomi olmak üzere sorunların toplam yüzde 61.5 u ekonomik iken başta hizmet işletmeleri ve turistik işletmeler olmak üzere kobiler ve küçük esnafın geçim şikayetleri ayyuka çıkmışken aniden bu yüksek istihdam artışı nasıl gerçekleşiyor. Aynı ankette üçüncü sırada Corona virüs salgınının yüzde 10.8 oranında yer alması yaşanan ekonomik ve geçim sıkıntılarının ne denli önemli olduğunu bize gösteriyor. BETAM (Bahçeşehir Üniversitesi Araştırma Merkezi) sermaye yoğun bir sektör olan sanayide 550 bin kişinin iş bulmuş olması oldukça şaşırtıcı diye açıklama yaptı. Sanayideki büyüme oranı 550 bin kişinin fabrikalarda iş bulmasını açıklamaya yetmiyor. İstatistiklerdeki bir başka gariplik iş bulanların tümünün erkek olması. Aynı dönemde 12 bin kadının işinden olması da bir ayrı tuhafılık. TÜİK'in bu konuda halen açıklama yapmaması da ayrıca yadırganacak bir olgu. 1.5 milyon üniversite mezunu, 1 milyondan fazla klasik ve meslek lisesi mezunumuz işsiz durumda. İnsan sermayemizin önemli bir bölümü heder ediliyor. Kadın atıl işgücü oranı yüzde 34 gibi çok yüksek oranlarda.

İşsizlik ve istihdamdaki bu olumsuz tablosu yanında Dünya Bankası son yayınladığı raporda Türkiye'de yoksulluk oranının yüzde 12.2 ye (10.1 milyon kişi) yükseldiğini açıkladı. Bu oran 2019'da yüzde 10.2 iken 2020 yılında yüzde 12.2 oldu. 2020 yılındaki büyümeye rağmen yükselen enflasyon, rezervlerdeki düşüşler, cari açığı artıran artış ve TL'deki zayıflama şirketlerde finansal stres yarattığından özellikle kadınlar, gençler ve düşük vasıflı işçiler işsiz kaldılar. İşgücü piyasasında yaşanan bu şok bankaya göre uzun süre kalıcı etkiler yaratacak. TÜİK anketine göre de geniş hane halklarının yüzde 27'si yoksulluk sınırının altında. Yoksulluk oranında da yüzde 12.2 lik orana en yakın oran 2012 yılında yüzde 12.3 oranı. Bu oran süreç içinde azalırken azalma 2018'de yüzde 8.5 la duruyor ve 2019 yılında yüzde 10.2 ye 2020 yılında yüzde 12.2 ye çıkıyor.

2021 yılının Mayıs ayının ortalarına geldiğimiz şu anda pandemide halen önemli bir mesafe alamadık. 18 ülkenin verilerine bakıldığında ülkemiz nüfusunun %50 sinin aşılması 100 güne, yüzde 75'inin aşılması için 200 güne ihtiyaç olduğu (yani yılsonu) görülüyor. Bu durumda ekonominin ihracat hariç ivme kazanması (Hizmet sektörleri ile turizm sektörlerinin toparlanması ancak 2022'ye kalacak gibi gözüküyor.) problemlidir. İstihdam yaratma da sıkıntılar devam edecek. Kayıt dışı istihdamın azımsanmayacak oranda olduğunu (üçte bir) dikkate alacak olursak bu kesimdeki işsizlik, problemin boyutunu daha da yükseltecektir.

Dünya Bankası'nın açıkladığı gibi ülkemiz 2020 yılında Çin ile birlikte büyüyen iki ekonomiden biri olurken yoksulluk ve işsizliği azaltamamış aksine yaygınlaşmasına engel olamamıştır. Alt gelir gruplarının enflasyonunun üst gelir guruplarından yüksek olması gelir dağılımını bozmuştur. Bölüşüm ilişkileri üst gelir gurupları lehine bozulmuştur. (Ör. Ücretlerin milli gelirdeki payı 2019-2020 döneminde yüzde 31.4 den yüzde 29.4 gerileyerek iki puan erimiştir.) Resmi istatistiklere göre işsizliğin azalmasına rağmen gerçekte geniş tanımlı işsizliğin arttığı hususu yoksullaşma oranının yükselmesiyle de teyit edilmiştir. Bu da bize Bhagwati tarafından ortaya atılan "Bir ülkedeki ekonomik büyümenin yoksulluğa sebep olabileceğine" dair "Fakirleştiren Büyüme" kavramını çağırıyor. Yapılması gereken istihdam yaratacak büyümeyi oluşturacak makroekonomik bir program ve bununla beraber yoksullaşan kesimlere varlıklı kesimlerden gelir aktarımını sağlayacak "Servet Vergisi" uygulaması. Gelir dağılımı o denli bozuldu ki (Güney Amerika ve Afrika ülkeleri seviyelerine geldi) bundan kaçış başka sosyal problemleri gündemi oturtacaktır.